Socialstyrelsen

Redovisning av 2025 års statsbidrag till organisationer för försöksverksamhet med oberoende barnombud

(S2025/00404 (delvis))

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Artikelnummer: 2026-11-10529

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, november 2026

Förord

Socialstyrelsen har haft regeringens uppdrag att under 2025 fördela och följa upp statsbidrag enligt förordningen (2025:119) om statsbidrag till försöksverksamhet med oberoende barnombud.

Socialstyrelsen överlämnar härmed Redovisning av 2025 års statsbidrag till organisationer för försöksverksamhet med oberoende barnombud (S2025/00404 (delvis)). Redovisning innehåller en uppföljning av hur mottagarna har använt statsbidraget för år 2025. Utredaren Ann Bengtsson har sammanställt redovisningen. Ansvarig enhetschef för uppdraget har varit Stina Isaksson.

Björn Eriksson
Generaldirektör

Innehåll

Förord **3**

Sammanfattning **5**

Bakgrund 6

Information om utlysningen 6

Resultat av 2025 års uppföljning **8**

Merparten av statsbidraget har använts 8

Etablering av ny verksamhet med oberoende barnombud 8

Oberoende barnombudens verksamheter 9

Geografisk spridning 12

Organisationerna vänder sig till barn med omfattande behov av stöd 13

Information till barn om verksamhet med oberoende barnombud 14

Hur barnen har fått kännedom om verksamheten 15

Barn har sökt och fått hjälp av oberoende barnombud 16

Organisationernas inre arbete 18

Organisationernas erfarenheter av statsbidraget 21

Socialstyrelsens kommentarer **22**

Statsbidraget främjar mål 3 i agenda 2030 och är relevant ur ett barnrättsperspektiv 22

Bilaga 1: Användning av statsbidrag per organisation **23**

Sammanfattning

- Syftet med statsbidraget är att ge ideella organisationer möjlighet att etablera och utveckla verksamhet med oberoende barnombud som kan stärka barns rättigheter, delaktighet och inflytande i kontakter med myndigheter.
- Under det första året av denna treåriga försöksverksamhet var söktrycket högt. Sammanlagt 26 organisationer sökte cirka 49 miljoner kronor, och nio av dem beviljades statsbidrag om totalt 18 miljoner kronor för 2025.
- Nästan 99 procent av medlen har använts.
- Av de nio organisationerna började sex med verksamhet med oberoende barnombud under 2025, medan tre sedan tidigare hade liknande verksamhet.
- Verksamheterna befinner sig huvudsakligen i en uppbyggnadsfas där organisationerna har rekryterat personal, tagit fram metoder, rutiner och riktlinjer samt etablerat samverkan med relevanta myndigheter och aktörer.
- Sammanlagt 565 barn uppges ha sökt stöd under 2025 och cirka 264 barn har fått stöd.
- Verksamheterna vänder sig framför allt till barn och unga som är mellan 12 och 18 år. Bland dem har nästan dubbelt så många flickor som pojkar fått stöd av de oberoende barnombuden.
- Totalt har 69 personer (motsvarande cirka 30 heltidstjänster) arbetat i verksamheterna.
- Verksamheterna bemannas av personal med bred kompetens, framför allt socionomer, jurister, socialpedagoger och beteendevetare.
- Flera organisationer har satt samman tvärprofessionella team och satsat på utbildning, handledning och gemensam metod- och kvalitetsutveckling, vilket ger goda förutsättningar för ett rättssäkert, barnanpassat och barnrättsbaserat stöd.
- Bidragsmottagarna framhåller att statsbidraget är avgörande för att etablera funktionen oberoende barnombud, men efterfrågar bättre framförhållning, mer långsiktiga finansieringsvillkor och tydligare nationellt stöd i implementeringen.
- Statsbidraget har under 2025 använts för att etablera och utveckla verksamhet med oberoende barnombud. Organisationernas arbete utgår från ett barnrättsperspektiv, med fokus på barns rätt till delaktighet och inflytande.

Bakgrund

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att under perioden 2025–2028 fördela statsbidrag i enlighet med vad som föreskrivs i förordningen (2025:119) om statsbidrag till försöksverksamhet med oberoende barnombud samt att stödja och följa upp försöksverksamhet med oberoende barnombud.[1]

Redovisningen ska innehålla uppgifter om vilka som har fått bidrag och med vilka belopp samt en redogörelse för vad bidraget har använts till. Redovisningen ska även innehålla en bedömning av bidragets resultat och om möjligt effekter i förhållande till det som anges i förordningens paragrafer 2 och 3 §§.

Enligt förordningen ska statsbidraget bidra till att ideella föreningar och stiftelser kan utveckla försöksverksamhet med oberoende barnombud. Med oberoende barnombud avses en person över 18 år som stödjer, förklarar och underlättar barns delaktighet i kontakter med myndigheter, till exempel socialtjänst, hälso- och sjukvård, skola eller domstolar. Målgruppen är barn med omfattande behov av stöd som inte får tillräckligt stöd från vårdnadshavare eller andra vuxna.

Stödet ska vara kostnadsfritt och kan fortsätta en begränsad tid efter att barnet fyllt 18 år. Det oberoende barnombudet ska inte representera någon myndighet, utan fungera som en brygga mellan barnet, vårdnadshavare och myndigheter. Det oberoende barnombudet ska stärka barnets röst och delaktighet, samt hjälpa barnet att förstå sina rättigheter och de regler som gäller i olika situationer, i syfte att öka tilliten till myndigheter.

Information om utlysningen

Socialstyrelsen lyste ut statsbidraget den 14 april 2025 och sista ansökningsdag var 15 maj. För 2025 fanns 18 miljoner kronor att fördela. Totalt ansökte 26 organisationer om totalt 49 222 948 kronor. Sammanlagt 9 organisationer beviljades medel och 17 organisationer fick avslag.

Socialstyrelsen har i ansökningsprocessen, utifrån en samlad helhetsbedömning, prioriterat de organisationer som bedömts ha bäst förutsättningar att bedriva försöksverksamhet med oberoende barnombud. Myndigheten har därvid särskilt prioriterat nationella organisationer med lokal verksamhet för att säkerställa en god geografisk spridning.

Vid bedömningen av de sökande organisationerna granskades dels deras pågående verksamhet, dels deras plan för genomförande och uppföljning av

[1] Uppdrag till Socialstyrelsen att stödja och följa upp försöksverksamhet med oberoende barnombud, 2025-02-27, S2025/00404 (delvis)

försöksverksamheten. I bedömningen beaktade Socialstyrelsen även ett antal ytterligare faktorer, såsom geografisk spridning, organisationernas ekonomiska och personella stabilitet samt huruvida de redan bedriver verksamhet med oberoende barnombud eller har erfarenhet av liknande verksamhet.

I besluten om statsbidrag skrev Socialstyrelsen in att både organisationernas företrädare och de oberoende barnombuden ska ta del av Socialstyrelsens stöd och vara med i uppföljningen av försöksverksamheten med oberoende barnombud.

Beviljade medel betalades ut sista veckan i juni. De beviljade medlen fick användas från och med det datum respektive organisation fick sina beslut till och med december 2025.

Resultat av 2025 års uppföljning

I februari 2026 skickade Socialstyrelsen ett webbaserat återrapporteringsformulär till de organisationer som fått statsbidrag för 2025. Formuläret bestod av frågor om hur organisationerna använt bidraget och vilka resultat som uppnåtts. Alla organisationer har återrapporterat i tid och 2025 års redovisning av statsbidraget utgår från deras svar.

Merparten av statsbidraget har använts

Nästan hela bidraget (cirka 99 procent) har använts. Cirka 12,3 miljoner kronor, det vill säga nästan 68 procent, gick till lönekostnader. Ungefär 1,2 miljoner kronor, eller 6,7 procent, användes till hyreskostnader. Resterande medel användes till köpta tjänster, administration, utrustning och revisorskostnader.

Sammantaget hade fem organisationer kvar outnyttjade medel, sammanlagt 245 295 kr (drygt 1 procent av det totala bidragsbeloppet). Medel som inte har förbrukats ska återbetalas till Socialstyrelsen, se bilaga 1 tabell 1.

De fem organisationer som hade medel kvar uppgav att det framför allt berodde på lägre hyreskostnader än beräknat, färre genomförda resor och lägre lokalkostnader än planerat, samt att tiden mellan besked om bidraget och bidragsanvändningens slutdatum var kort.

Etablering av ny verksamhet med oberoende barnombud

Av de nio organisationerna påbörjade sex sin verksamhet med oberoende barnombud under 2025. En organisation startade 2024, en 2011 och en 2010. Fyra av organisationerna ingår i riksorganisationer. Dessa är: Bris, Sveriges Stadsmissioner och Bufff Sverige.

De flesta organisationerna har främst etablerat ny verksamhet med barnombud på en plats där liknande verksamheter finns, men även där det finns behov av fler eller där det finns behov av en annan typ av verksamhet, se tabell 2 på nästa sida.

Två av organisationerna uppger att de i samband med etableringen av sin verksamhet har identifierat att det saknas motsvarande verksamhet i området. Stiftelsen Fryshuset uppger att det, såvitt organisationen känner till, saknas verksamhet med oberoende barnombud i bland annat Helsingborg, Kalmar, Karlskrona och Malmö. I Stockholm och Göteborg

finns andra aktörer som erbjuder liknande insatser, men enligt Fryshuset är behovet av oberoende barnombud fortfarande stort.

Bris har sedan tidigare Brismottagningar som erbjuder stödinsatser. Under 2025 har Bris särskilt inlett arbetet med att etablera verksamhet med oberoende barnombud i Malmö samt förberett en etablering i Luleå.

Bufff Sverige har i sin tur sökt medel för att utveckla en nationell metod för hur organisationen kan integrera arbete med oberoende barnombud i sin ordinarie verksamhet.

Tabell 1. Var har organisationerna har etablerat sina verksamheter

Etablering av oberoende barnombud Flera svarsalternativ kunde anges.	**Antal organisationer** **N=9**
Vi har etablerat verksamhet med oberoende barnombud på en plats där ingen liknande verksamhet fanns.	3
Vi har etablerat verksamhet med oberoende barnombud på en plats där liknande verksamheter finns, men det fanns behov av fler.	7
Vi har etablerat verksamhet med oberoende barnombud på en plats där liknande verksamheter finns, men behov finns av en annan typ av verksamhet.	6
Vi har etablerat verksamhet med oberoende barnombud via ett digitalt forum eller sociala medier.	2
Vi har valt att utveckla en redan etablerad verksamhet med oberoende barnombud.	2
Annat/inget av ovanstående.	3

Källa: Organisationernas återrapportering till Socialstyrelsen 2025

Oberoende barnombudens verksamheter

Organisationerna har under 2025 byggt upp och strukturerat sina verksamheter med oberoende barnombud. Under året har organisationerna tagit fram metoder, rutiner och riktlinjer, klargjort juridiska frågor, rekryterat personal, utbildat medarbetare internt och utvecklat digitala lösningar för kontakt, tidsbokning och dokumentation. Sammanfattningsvis har organisationerna lagt grunden för ett strukturerat, rättighetsbaserat stöd som ska stärka barns delaktighet, trygghet och inflytande i kontakter med myndigheter. Fyra av organisationerna uppger att de har ett samarbete med en annan civilsamhällesorganisation inom samma område. Nedan följer en

kort sammanfattning av hur respektive organisation har bedrivit sin verksamhet under 2025.

Barnrättsbyrån Sverige

Barnrättsbyrån arbetar för att barns rättigheter ska respekteras, skyddas och tillgodoses, och för att barn ska slippa stå ensamma i kontakt med samhällets system. Arbetet utgår från en metod i tre steg – lyssna, formulera och agera – där man tillsammans med barnet utforskar situationen och vad barnet vill. När ett barn söker stöd får det kontakt med ett oberoende barnombud vars uppgift är att lyssna, hjälpa barnet att uttrycka sina åsikter och känslor och stärka barnets möjlighet att påverka beslut som rör det. Barnombudet står på barnets sida, informerar om rättigheter och alternativ, ger stöd i kontakter med myndigheter och hjälper barnet att göra sin röst hörd, inklusive att klaga när rättigheter kränks eller beslut går barnet emot.

Stiftelsen Göteborgs Kyrkliga Stadsmission

Stiftelsen Göteborgs Kyrkliga Stadsmission har under 2025 byggt upp en försöksverksamhet med oberoende barnombud från grunden. Fokus har varit att skapa struktur för att kunna ta emot och handlägga de första ärendena, bland annat genom att ta fram metoder, rutiner och riktlinjer som säkerställer att barnets röst, behov och erfarenheter styr insatsen. Arbetet har också omfattat juridiska utredningar, till exempel kring vårdnadshavares samtycke, samt omfattande informations- och utbildningsinsatser om barnombudets roll gentemot personal i övriga barnverksamheter. Målet med verksamheten är att barn ska bli lyssnade på, få stärkt kunskap om sina rättigheter och konkret stöd i kontakter med myndigheter, samtidigt som metoden testas, dokumenteras och vidareutvecklas och organisationens barnrättsbaserade arbetssätt stärks. De första ärendena togs emot i slutet av året, vid månadsskiftet november/december.

Stiftelsen Fryshuset

Fryshuset har under 2025 utvecklat och infört en strukturerad trestegsmodell för arbetet med oberoende barnombud. Syftet är att stärka barns delaktighet i kontakter med myndigheter, säkerställa att deras rättigheter tillvaratas samt öka trygghet och inflytande för barn med stora behov och utan egna stödjande vuxna. Modellen, som utgår från ett barnrättsperspektiv, ett salutogent förhållningssätt, KASAM (känsla av sammanhang) och Fryshusets delaktighetsmodell, riktar sig särskilt till barn som möter flera risker och har låg tillit till myndigheter. Inom ramen för arbetssättet informerar barnombuden barn och unga om deras rättigheter, förklarar myndighetsprocesser på ett begripligt sätt, för barnets talan vid behov samt ger stöd före, under och efter möten med till exempel socialtjänst, skola, rättsväsende eller vård.

Rädda Barnens Riksförbund

Rädda Barnen har under 2025 främst arbetat med att lägga grunden för verksamhet med oberoende barnombud genom att skapa barnrättsteam, bygga upp strukturer och flöden samt inleda samverkan. Verksamheten har startats där organisationen redan har lokal närvaro och stödet i samhällskontakter ges på tre nivåer: enkel hänvisning som alla medarbetare kan göra, lotsning av särskilt utbildade medarbetare samt avancerad lotsning av oberoende barnombud i mer komplexa ärenden. Barnombuden fungerar också som handledare för övriga medarbetare, vilket gör att många barn kan nås samtidigt som barn i svåra situationer erbjuds specialiserat stöd.

BRIS - Barnens rätt i samhället

Bris har under 2025 framför allt förberett för att kunna erbjuda stöd från oberoende barnombud. Arbetet har omfattat rekrytering av personal, omvärldsbevakning och deltagande i Socialstyrelsens nätverk, fördjupat samarbete med Rädda Barnen och Barnrättsbyrån samt haft dialog med den danska organisationen Börns vilkår om deras ”bisittarverksamhet”. Bris har tagit fram kommunikationsmaterial, utvecklat tekniska lösningar som gör det lättare för barn att ta del av stödet (till exempel tidsbokning och koppling mellan barns konto på bris.se och barnombudsstöd), förbättrat dokumentationen av kontakter samt påbörjat metod- och organisationsutveckling i relation till övrig stödverksamhet. Dessutom har alla Brismottagningskuratorer fått en introduktion till verksamheten, inklusive en föreläsning av Ulrika Levander[2].

ECPAT Sverige

Ecpat är en barnrättsorganisation som arbetar för att stoppa och förebygga sexuella övergrepp mot barn. De bedriver i huvudsak digital stödverksamhet till barn via chatt och telefon, med möjlighet att vara anonym och når även barn som bor långt från Stockholm. Organisationen erbjuder långsiktigt stöd i kontakter med myndigheter, särskilt när vårdnadshavare inte kan eller själva är förövare. Utifrån barnets uppdrag kan Ecpat följa med på möten eller förbereda barnet inför egna möten, till exempel med skolan. Information om barnets rättigheter är central i arbetet. Barn erbjuds regelbundna samtal för att bygga tillit till barnombudet, så att de i sin egen takt kan känna sig trygga nog att berätta vem de är och gå vidare i processen, även om detta ibland kan ta flera månader.

[2] Universitetslektor i socialt arbete vid Socialhögskolan, Lunds universitet

Stockholms Stadsmission

Stockholms Stadsmission arbetar med oberoende barnombud utifrån en strukturerad ombudskapsprocess som omfattar intag av ärenden, individuella mål tillsammans med barnet, dokumentation, uppföljning och utvärdering. Målet är att stärka barn och unga som rättighetsbärare, öka deras kunskap om rättigheter och hur dessa kan utkrävas, främja delaktighet i beslut och med myndighetskontakter, samt stärka tilliten till vuxna, myndigheter och dem själva, liksom deras självförtroende och handlingskraft. Arbetet sker genom samtalsstöd baserat på KASAM, MI (motiverande samtal), ett salutogent förhållningssätt och traumamedveten omsorg. Vidare har de strukturerade samtal med åldersanpassade material, till exempel nätverkskartor och samtalskort, där barn och barnombud tillsammans tar fram en genomförandeplan på barnets nivå.

SOS Barnbyar

SOS Barnbyars verksamhet med oberoende barnombud syftar till att stärka barns delaktighet, rättigheter och tillit i kontakt med myndigheter, särskilt för barn som saknar tillräckligt vuxenstöd och riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda. Stödet är individuellt, frivilligt och kostnadsfritt och ges under en tidsbegränsad period utifrån barnets behov. Verksamheten är strukturerad så att barn, barnombud och samordnare samverkar, med kartläggning och individuell handlingsplan efter inskrivning. Barnombudet arbetar på barnets uppdrag, förbereder och följer med vid myndighetskontakter och säkerställer att barnets röst hörs. Uppföljning sker systematiskt genom enkäter, avstämningar och dokumentation, med målet att öka barns delaktighet, trygghet, kunskap om rättigheter och egenmakt.

Bufff Sverige

Bufff Sveriges verksamhet bygger på ofta långvariga kontakter med barn som har en frihetsberövad anhörig. Inom ramen för arbetet med oberoende barnombud har fokus varit att ta fram tydliga rutiner för när ett ordinarie ärende ska övergå till ett barnombudsärende. Bufff Sverige planerar också att årligen sammanställa alla barnombudsärenden i en rapport för att kunna identifiera mönster och eventuella systemfel som drabbar barn i målgruppen.

Geografisk spridning

Organisationerna har i sina återrapporteringar fått redogöra för i vilka regioner de haft verksamhet samt om de också varit aktiva i någon av de tre största kommunerna: Stockholm, Göteborg eller Malmö.

Sammantaget har organisationerna en god nationell spridning och når i princip samtliga regioner samt de tre största kommunerna Stockholm,

Göteborg och Malmö. En av aktörerna, Bufff Sverige, har som ambition att ha full rikstäckning och ska finnas representerad i alla regioner och ovan nämnda storstadskommuner. Men eftersom organisationen till största del under 2025 har ägnat sig åt att ta fram en metod för hur de ska arbeta, har organisationen inte påbörjat verkliga kontakter med barn och unga. Flera andra organisationer, så som Fryshuset, SOS Barnbyar och Rädda Barnen, har verksamhet i flera delar av landet men med en tyngdpunkt i större regioner och storstadsområden snarare än i alla regioner. Några aktörer är tydligt lokalt eller regionalt förankrade, till exempel Göteborgs kyrkliga stadsmission i Göteborg/Västra Götaland och Stockholms Stadsmission i Stockholmsområdet. Storstadskommunerna är därmed särskilt väl täckta av flera olika organisationer, medan många övriga regioner främst täcks av enstaka, ofta rikstäckande aktörer.

Organisationerna vänder sig till barn med omfattande behov av stöd

Organisationerna fick svara på hur de har arbetat utifrån förordningens definition av målgruppen, dvs. ”alla barn med omfattande behov av stöd och som saknar tillräckligt sådant stöd”.

Sju av nio organisationer har valt att rikta sig till hela den målgrupp som anges i förordningen genom att både vara öppna för alla barn och samtidigt styra insatserna mot barn med särskilt omfattande behov och bristande vuxenstöd.

Exempelvis vänder sig Barnrättsbyrån till alla barn och unga, 0–21 år, och betonar att ett oberoende barnombud ska kunna arbeta med alla rättighetsfrågor och livsområden, följa barnet mellan olika myndigheter och därmed motverka nya stuprör. Ett internt fokus på något äldre barn har funnits i uppstartsfasen för att underlätta metodutveckling, men utan att begränsa vilka barn som tas emot.

Andra exempel är Rädda Barnen och Bris som också utgår från breda målgrupper – alla barn, med särskilt fokus på utsatthet – där många av de barn som nås redan har komplicerade kontakter med skola, socialtjänst, BUP eller andra myndigheter. Genom uppsökande arbete i befintliga verksamheter, gruppaktiviteter, individuella samtal, digitalt stöd och samverkan med aktörer som skola, socialtjänst, polis och elevhälsa identifieras barn som annars riskerar att inte själva söka hjälp. I bedömningen avgörs om barnet bäst hjälps av ett oberoende barnombud eller av andra former av stöd, men inga barn exkluderas. På så sätt behålls en bred ingång för alla barn samtidigt som arbetet i praktiken koncentreras till de barn som har stora, komplexa behov och otillräckligt stöd från sin omgivning.

Två av organisationerna har en smalare målgrupp, Ecpat och Bufff Sverige. Ecpat beskriver att deras arbete med målgruppen utgår från deras stadgar, det vill säga att arbeta mot sexuell exploatering av barn. De ger stöd till barn som vänder sig till deras verksamhet för att de utsatts för någon form av sexuell exploatering. Förutom det gör de inga avgränsningar vad gäller målgruppen. Bufff Sverige å andra sidan arbetar med barn och unga som har närstående som är frihetsberövade. De är en barnrättsorganisation som arbetar med att ge stöd till dessa barn, att värna om deras rättigheter och att göra deras röster hörda. De erbjuder ett skräddarsytt stöd på deras villkor, sprider kunskap och information samt arbetar med opinionspåverkan för att synliggöra både barnen och deras rättigheter. Detta är särskilt viktigt eftersom barnens rättigheter och perspektiv ofta förbises i den vuxnas rättsvårdande process.

Information till barn om verksamhet med oberoende barnombud

De flesta av organisationerna använder flera parallella sätt för att nå ut med information om verksamheten med oberoende barnombud, och framför allt bygger de vidare på sina redan etablerade verksamheter och kontaktytor med barn. Främst använder de sig av samarbete med myndigheter och kontakter med olika nätverk som rör målgruppen. Kommunikation sker både genom direkt möte med barn i befintliga verksamheter, genom digitala kanaler och genom riktad information via skolor, socialtjänst, vård och andra aktörer som möter barn i utsatthet. Flera organisationer beskriver också interna informations- och utbildningsinsatser till den egna personalen, så att barnombuden kan ”fångas upp” via andra verksamheter och lotsas vidare. Sammanfattningsvis kombinerar flera av organisationerna generell information med mer riktade, uppsökande och relationsbaserade arbetssätt för att nå barn med omfattande stödbehov som annars riskerar att inte själva söka hjälp.

De organisationer som fyllt i ”annat” har även valt att exempelvis dela ut visitkort samt affischerat på fritidsgårdar, HVB-hem, privata boenden och andra platser där barn och unga finns, se tabell 2 nedan.

Tabell 2. Hur organisationerna valt att nå ut till målgruppen

Spridnings-/kontaktväg Flera svarsalternativ kunde anges.	**Antal organisationer** **N=9**
Genom organisationens övriga verksamhet	9
Tagit fram informationsmaterial som spridits	8
Kontakt med olika nätverk som rör målgruppen	7
Uppsökande verksamhet, t.ex. skola	5

Spridnings-/kontaktväg Flera svarsalternativ kunde anges.	Antal organisationer N=9
Medverkande i konferenser och mässor	5
Samarbete med kommun eller regioner	5
Samarbete med olika myndigheter	5
Annonsering i medier	4
Annat sätt	5

Källa: Organisationernas återrapportering till Socialstyrelsen 2025

Hur barnen har fått kännedom om verksamheten

Enligt organisationerna har barnen fått kännedom om verksamheten med oberoende barnombud genom kontakt med myndigheter, sociala medier och uppsökande verksamhet. Eftersom organisationerna har uppgett betydligt lägre siffror utifrån detta frågeperspektiv än det totala antal barn som de anger har fått stöd av verksamheterna, går det inte att dra några säkra slutsatser utifrån de redovisade siffrorna. Men av tabell 3 nedan, framgår att barnen framför allt fått kännedom om verksamheten på ”annat sätt” och då beskriver organisationerna att det skett via personal i organisationernas egna eller närliggande verksamheter, genom hänvisningar från andra yrkesverksamma såsom skolkurator, familjehemskonsult och Barnrättsbyrån.

Tabell 3. Hur barnen fått kännedom om verksamheten med oberoende barnombud

Hur barnen fått kännedom om oberoende barnombud Flera svarsalternativ kunde anges.	Antal organisationer N=9
Genom reklam	0
Genom sociala medier	5
Genom kontakt med myndighet t.ex. socialtjänst	5
Genom kompisar	2
Genom uppsökande verksamhet t.ex. skola	5
Annat sätt	7

Källa: Organisationernas återrapportering till Socialstyrelsen 2025

Barn har sökt och fått hjälp av oberoende barnombud

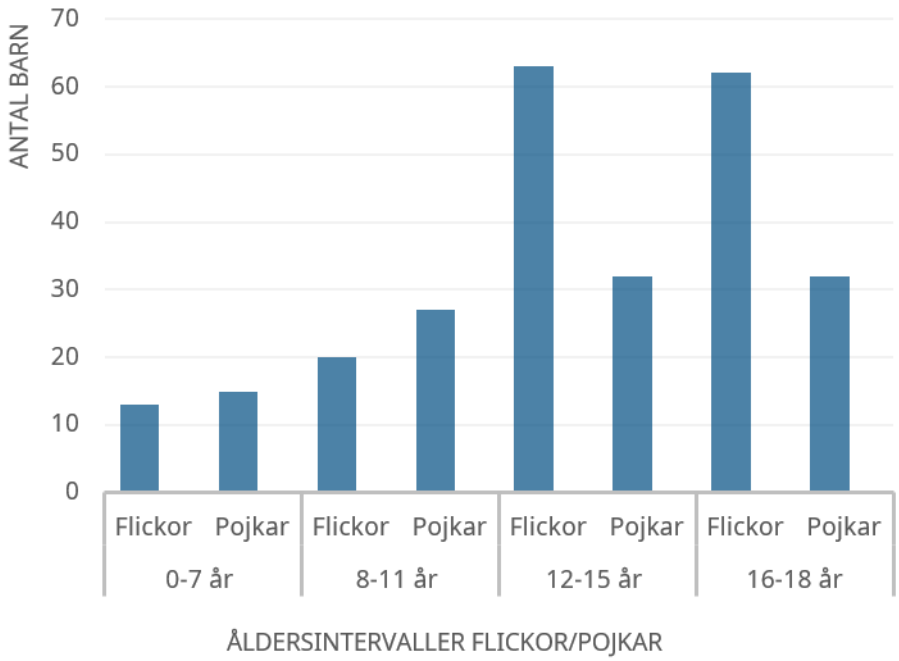
Under 2025 har sex av organisationerna uppgett att 565 barn *sökt stöd* hos dem. Tre av organisationerna kan inte bedöma hur många barn som sökt stöd eftersom verksamheten ännu inte har startat fullt ut, fokus hittills har legat på förberedelser och metodutveckling snarare än på mottagning och registrering av ärenden, och därför saknas dokumenterade fall inom ramen för de nya verksamheterna.

Av dessa 565 barn uppger organisationerna att de kunnat *ge stöd* till cirka 264 barn. Av samma skäl som några av organisationerna svarat att de inte kan bedöma hur många som sökt stöd, kan de heller inte bedöma hur många som de verkligen kunnat ge stöd med anledning av att några verksamheter ännu inte har påbörjat faktisk ärendehantering eller just har påbörjat det arbetet. Uppgifterna är således ganska osäkra.

Fler flickor än pojkar får stöd 12–18 år

Av diagram 2 framgår att störst antal barn och unga som fått stöd är i åldrarna 12–18 år. I dessa åldersgrupper har nästan dubbelt så många flickor som pojkar fått ta del av stödet. I åldersspannet 12–15 år har 63 flickor och 32 pojkar fått stöd, och i åldersspannet 16–18 år är motsvarande siffror 62 flickor och 32 pojkar.

Diagram 2. Ålders- och könsfördelning av barn som fått stöd under 2025



Källa: Organisationernas återrapportering till Socialstyrelsen 2025

Barnens kontakt med oberoende barnombud

Barnen har kontaktat verksamheten med oberoende barnombud på flera olika sätt. Ofta har de inte tagit första kontakten själva, utan en vuxen i organisationen, handläggare på socialtjänsten eller annan lokal personal, har tagit den första kontakten eller stöttat barnet i den. Kontakten har skett via mejl till mottagningen, via stödlinje (telefon, chatt, mejl eller sms), genom direkta kontakter samt genom möten i befintliga verksamheter som öppna mötesplatser, skolor och gruppverksamheter. Ett fåtal äldre barn har själva hört av sig efter tips från en vuxen.

Barnen behöver hjälp inom fler olika livsområden

Organisationerna fick svara på inom vilka områden barnen har sökt hjälp. Eftersom svarsfrekvensen är låg i förhållande till antalet barn som har sökt eller fått stöd av de oberoende barnombuden bör uppgifterna som redovisas här tolkas med försiktighet. Det innebär att det finns en större osäkerhet i resultaten.

Utifrån de uppgifter som organisationerna dock har lämnat, framgår att barnen har sökt hjälp inom områdena socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård samt inom rättsväsendet, se tabell 4 nedan. Barnen har även sökt hjälp inom ”andra områden”. Dessa andra områden handlar bland annat att barnet behöver hjälp med ärenden hos Statens institutionsstyrelse (SiS) enligt Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), inom Kriminalvården, hos Migrationsverket i frågor som rör migration, hos överförmyndare och inom socialtjänstens Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Vidare har de fått stöd inom hälso- och sjukvårdens specialiserade vårdenheter så som till exempel Barn- och ungdomspsykiatri (BUP), habilitering och vård enligt Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). De har också sökt stöd i frågor som rör vårdnad, boende och umgänge. I flera fall har ett och samma barn haft kontakt med flera, och något barn alla, av dessa områden samtidigt.

Tabell 4. Barnen behöver olika slags hjälp och stöd

Inom vilka områden barnen har sökt hjälp Flera svarsalternativ kunde anges.	**Antal organisationer** **N=9**
Hälso- och sjukvård	4
Socialtjänst	7
Skola	6
Domstol/rättsväsende	4

Annat område	7

Källa: Organisationernas återrapportering till Socialstyrelsen 2025

Organisationernas inre arbete

Anställda i verksamheterna

Totalt 69 personer arbetade under 2025 i de nio organisationer som fick statsbidrag för att utveckla verksamhet med oberoende barnombud.

Organisationerna fick frågan om i vilken omfattning dessa personer arbetade, vilket resulterade i 29,29 heltidstjänster. Sammanlagt har alltså organisationernas personal i verksamheten med oberoende barnombud haft en genomsnittlig sysselsättningsgrad på 0,42 per anställd, under startåret.

Personalen har olika utbildningsbakgrund, se tabell 5 nedan. Främst är socionomer och jurister anställda. Organisationerna har även angett att flera anställda är beteendevetare med exempelvis inriktning mot familje-, barn- och ungdomsbehandling.

Det finns också personal som har studerat specialpedagogik, kriminologi eller sociologi, samt personer som är utbildade inom folkhälsa, musikproduktion eller ingenjörsområdet.

Tabell 5. De anställda oberoende barnombudens utbildningsbakgrund

Utbildning	Antal organisationer som har personal med den utbildningen N=9
Socionom	7
Jurist	5
Socialpedagog	3
Psykolog	1
Pedagog (lärare eller förskolelärare)	0
Annan utbildning	7

Källa: Organisationernas återrapportering till Socialstyrelsen 2025

Verksamheternas värdegrund

Samtliga organisationer utgår från en barnrättsbaserad värdegrund där barnkonventionen, särskilt barns rätt till delaktighet och inflytande är central. Stöd och insatser utformas i de verksamma organisationerna tillsammans med barnet, utifrån barnets egna behov och önskemål. Det

framkommer även att barnen involveras i planering, genomförande och ibland utvärdering av verksamheten.

Sammantaget beskriver organisationerna att de säkerställer att barnen får åldersanpassad information om sina rättigheter och sin situation, så att de kan göra informerade val. Oberoende barnombud och andra professionella stöttar barnen i kontakter med myndigheter och andra aktörer för att barnets perspektiv ska få genomslag i beslut.

Flera verksamheter beskriver att de har interna policydokument som ligger i linje med barnkonventionen, samt att de utbildar personalen, särskilt barnombud, i barnkonventionen och barnrättsperspektiv.

Verksamheternas kvalitetsutveckling

Organisationerna har under 2025 arbetat med kvalitetsutveckling genom att bygga upp strukturer och nya arbetssätt. Flera har förstärkt sina organisationer med nya barnombud och satt samman tvärprofessionella team med kompetens inom socialt arbete, familjestöd och juridik för att skapa en rättssäker och barnanpassad verksamhet. Även de organisationer som redan har arbetat en längre tid med liknande verksamhet har tagit fram och/eller vidareutvecklat arbetsmodeller, rutiner och riktlinjer specifikt för oberoende barnombud, ofta med utgångspunkt i barnkonventionen, ett salutogent förhållningssätt och KASAM, samt systematiserat sådant arbete som tidigare skett mer informellt.

Kvalitetssäkringen har också skett genom utbildningsinsatser för medarbetare och utvecklad handledning. Flera organisationer har tagit fram mallar för dokumentation, uppföljning och effektmätning. Samverkan och erfarenhetsutbyte med andra aktörer, omvärldsbevakning, deltagande i forskning samt inrättandet av rådgivande organ med spetskompetens har ytterligare stärkt kvaliteten.

Verksamheterna har rutiner

I samband med denna uppföljning har Socialstyrelsen frågat organisationerna om de har tagit fram rutiner inom ramen för den verksamhet med oberoende barnombud som de byggt upp under 2025. Det framgår att organisationerna i stort sett sedan tidigare redan hade utvecklade rutiner på plats när verksamheten med oberoende barnombud startade under 2025. För de flesta områdena har man alltså inte behövt ta fram helt nya rutiner, utan har utgått från befintliga. Övergripande har utvecklingsarbetet under 2025 främst handlat om att anpassa, precisera och i vissa fall komplettera redan befintliga rutiner till den nya verksamheten med oberoende barnombud, snarare än att starta från noll.

Nedan finns en kort sammanfattande redogörelse för varje respektive rutin som Socialstyrelsen har efterfrågat:

- **Anmäla oro för barn**: Åtta av nio organisationer hade redan etablerade rutiner. Den organisation som saknade sådan rutin under 2025 och har därmed haft ett utvecklingsbehov på den punkten.
- **Hantera skyddade personuppgifter**: Alla nio hade redan rutiner på plats.
- **Genomföra riskbedömningar av hot- och våldssituationer**: Sex organisationer hade sedan tidigare rutiner och tre saknade rutiner på detta område under 2025.
- **Samverkan med socialtjänst, polis, skola och hälso- och sjukvård**: De flesta utgick från befintliga samverkansrutiner medan två organisationer bedrev viss samverkan men utan fullt utvecklade rutiner.
- **Dokumentation, genomförande och uppföljning**: Här fanns tydliga och etablerade rutiner hos fem organisationer. Tre organisationer saknade nya eller särskilt framtagna rutiner för oberoende barnombud och har främst lutat sig mot annat befintligt arbete.

Organisationernas egna uppföljningsplaner

Vid ansökan om statsbidraget 2025 fick organisationerna redogöra för hur de planerade att följa upp sina verksamheter. I samband med denna uppföljning har de därför fått beskriva hur de faktiskt har följt upp resultaten enligt sina respektive planer.

Organisationerna har under 2025 följt upp resultaten i sina verksamheter på flera, delvis olika men kompletterande sätt, i linje med sina genomförandeplaner. Flera organisationer har haft en löpande, kvalitativ uppföljning genom reflekterande samtal i arbetsgrupper, regelbunden handledning (ofta extern) och återkommande metodmöten där arbetssätt, metodsteg och ärenden har analyserats och justerats. Vissa barnombud har också pratat med barnen vid avslutade uppdrag om hur de upplevt kontakten, om de fått den hjälp de önskat och hur trygga och lyssnade de känt sig, vilket gett direkt återkoppling på måluppfyllelse.

Utöver detta har flera organisationer byggt eller vidareutvecklat strukturer för mer systematisk uppföljning: dokumentations- och journalsystem har anpassats för att kunna ta fram statistik över antal barn, ålder, kön, typ av rättighetsfrågor, kontaktvägar, stödets omfattning och upplevt resultat.

I flera fall har tyngdpunkten 2025 legat på att etablera modell, rutiner och kompetens, med planerad mer omfattande effektutvärdering kommande åren, 2026–2028. Vissa organisationer har också inlett eller medverkat i forskningsstudier samt sammanställt erfarenheterna i interna metodböcker för att säkerställa en sammanhållen och kvalitetssäkrad verksamhet framåt.

Organisationernas erfarenheter av statsbidraget

Samtliga nio organisationer har bedömt i vilken utsträckning de uppnått de förväntade resultaten under 2025. Bedömningen gjordes på en skala från 1 till 5, där 1 motsvarar i låg utsträckning och 5 i hög utsträckning. Sex organisationer angav 5 och bedömer därmed att syftet med statsbidraget har uppnåtts i mycket hög grad under 2025. Tre organisationer angav 4, vilket innebär att de anser att syftet i huvudsak har uppnåtts, men inte fullt ut. Organisationerna har också fått bedöma i vilken utsträckning syftet med statsbidraget har uppnåtts under 2025, och här är självskattningen ännu högre. Sju av tio organisationer anser att syftet har uppnåtts optimalt (5), medan två organisationer har angett 4, vilket innebär att de bedömer att syftet i huvudsak har uppnåtts.

Samtliga organisationer utom en uppgav att verksamheten med oberoende barnombud inte skulle ha etablerats utan statsbidraget.

Sammantaget är organisationerna positiva till statsbidraget och möjligheten att utveckla en fristående funktion för oberoende barnombud, men lyfter några utvecklingsbehov och förslag. De anser att tidsramarna är för korta och besked om medel kommer sent, vilket försvårar planering, rekrytering och uppstart. Osäker finansiering mellan åren medför kort framförhållning och gör det svårt att arbeta långsiktigt. Vissa organisationer har därför behövt skjuta till egna medel.

En av organisationerna lyfter att statsbidragets utformning står i strid med det ursprungliga förslaget i utredningen[3] och menar att statsbidraget spridits på för många mottagare, vilket riskerar att urvattna insatsen.

Slutligen efterfrågas tydligare nationellt stöd och samordnad information från Socialstyrelsen om uppdragets syfte och roll, så att implementeringen blir mer likvärdig i landet.

[3] Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen, SOU 2023:40, s.611

Socialstyrelsens kommentarer

Socialstyrelsen bedömer att 2025 års statsbidrag har bidragit till att etablera och utveckla försöksverksamhet med oberoende barnombud i enlighet med förordningens syfte. Mottagarna har använt merparten av medlen på ett sätt som ligger i linje med villkoren, främst till att rekrytera och kompetenssäkra personal, bygga upp strukturer, metoder och rutiner samt skapa lokalt och regionalt förankrade verksamheter. Organisationernas arbete vilar på barnkonventionen och de har ett barnrättsperspektiv där barns rätt till delaktighet och inflytande är centralt.

Samtidigt befinner sig de flesta försöksverksamheterna fortfarande i en uppbyggnadsfas. Flera organisationer har under 2025 främst arbetat med metod- och strukturutveckling, vilket innebär att antalet barn som faktiskt nåtts ännu är relativt begränsat och att uppföljningen av verksamheterna kommer att bli mer träffsäker under kommande år.

Socialstyrelsen har inte fått in tillräckligt med underlag för att kunna bedöma verksamhetens effekter för 2025. Därför redovisar myndigheten inte några effekter efter det första verksamhetsåret.

Statsbidraget främjar mål 3 i agenda 2030 och är relevant ur ett barnrättsperspektiv

Socialstyrelsen bedömer att statsbidraget har en tydlig koppling till mål 3 i Agenda 2030 som beslutades av FN:s generalförsamling 2015. Målet handlar bland annat om att främja psykisk hälsa och välbefinnande.

Statsbidraget har under 2025 använts för att etablera och utveckla verksamhet med oberoende barnombud. Organisationernas arbete utgår från ett barnrättsperspektiv, med fokus på barns rätt till delaktighet och inflytande.

Bilaga 1: Användning av statsbidrag per organisation

Tabell 1. Ansökt och beviljat belopp samt andel använt belopp av statsbidraget per organisation 2025

Organisation	Ansökt belopp (kr)	Beviljat belopp (kr)	Oanvänt belopp (kr)*	Oanvänt belopp (%)*
Barnrättsbyrån Sverige	7 610 570	7 200 000	17	0 %
BRIS – Barnens rätt i samhället	2 151 965	2 100 000	55 333	3 %
Rädda barnens riksförbund	1 492 081	1 400 000	151 296	11 %
Stiftelsen Fryshuset	1 279 000	1 200 000	8 917	1 %
SOS Barnbyar	1 844 638	1 800 000	0	0 %
ECPAT Sverige	1 977 000	1 200 000	0	0 %
BUFFF Sverige	494 500	490 000	0	0 %
Stiftelsen Göteborgs Kyrkliga Stadsmission	626 040	610 000	29 732	5 %
Stockholms Stadsmission	2 089 920	2 000 000	0	0 %
Summa	**19 565 714**	**18 000 000**	**245 295**	**1 %**

Källa: Organisationernas återrapportering till Socialstyrelsen samt Socialstyrelsens beslut 2025.
* Oanvänt belopp ska ses förhållande till beviljat belopp.

Tabell 2. Avslag: ansökt belopp per organisation 2025

Organisation	Ansökt belopp (kr)
B.A.R.N. BARNETS BÄSTA ALLTID RÄTTSSÄKERHET NU	21 668 000
Kvinnojouren MOA	283 500
Kvinnojouren Malva	518 100
Kvinnojouren Linnéan i Lidköping	203 671
Kvinnojouren Örnsköldsvik	155 476
Personligt ombud Skåne (PO Skåne)	195 100
Agera Värmland	632 528
Allas Lika Värde Föreningen	466 290
Brottsoffer-, kvinno- och ungdomsjouren i Södertälje	864 000

Redovisning av 2025 års statsbidrag till organisationer för försöksverksamhet med oberoende barnombud

Organisation	Ansökt belopp (kr)
Stiftelsen Sapling	2 277 319
Kvinnojouren i Tranås	198 950
Ungdomsjouren Fria	290 000
Kvinnojouren Kalmar	202 500
Familjefridsjouren i Höganäs	501 000
Barnombudet i Uppsala län	362 000
Kvinnotjejjouren Måna	208 000
KISAM Konsten i Samhället	1 279 000
Summa	**30 305 434**

Källa: Organisationernas ansökningar samt Socialstyrelsens beslut 2025.

Socialstyrelsen

Redovisning av 2025 års statsbidrag till organisationer för försöksverksamhet
med oberoende barnombud (artikelnr 2026-11-10529)
kan laddas ner från socialstyrelsen.se/publikationer.